

PROGRAMACIÓN

INDICE

INTRODUCCIÓN E FUNDAMENTACIÓN DA ASIGNATURA DE FUNDAMENTOS DE COMPOSICIÓN

OBXETIVOS

CONTIDOS

METODOLOXÍA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

PROBAS ESPECÍFICAS

MINIMOS ESIXIBLES PARA APROBAR O CURSO

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS

INTRODUCCIÓN E FUNDAMENTACIÓN DA COMPOSICIÓN

Os coñecementos adquiridos nos cursos precedentes polo alumnado permitiranlle desenvolver durante este ciclo determinadas destrezas de escritura, así como a de profundar no coñecemento dos principais elementos e procedementos da linguaxe musical e a súa relación coas distintas técnicas compositivas. O fin principal destes estudos será o de iniciarse no estudo da composición musical e comprender cada vez mellor as obras musicais para chegar á interpretación adecuada. A materia está deseñada para alumnos/as que desexan orientarse cara a materias máis teóricas como composición, dirección, etc, para os que é imprescindible unha sólida formación de escritura previa ós estudos de grao superior, sen que iso exclúa que poida ser cursada por alumnos que desexen orientarse cara a interpretación. Nela quedan fusionados os ensinos de harmonía e contrapunto antes separados.

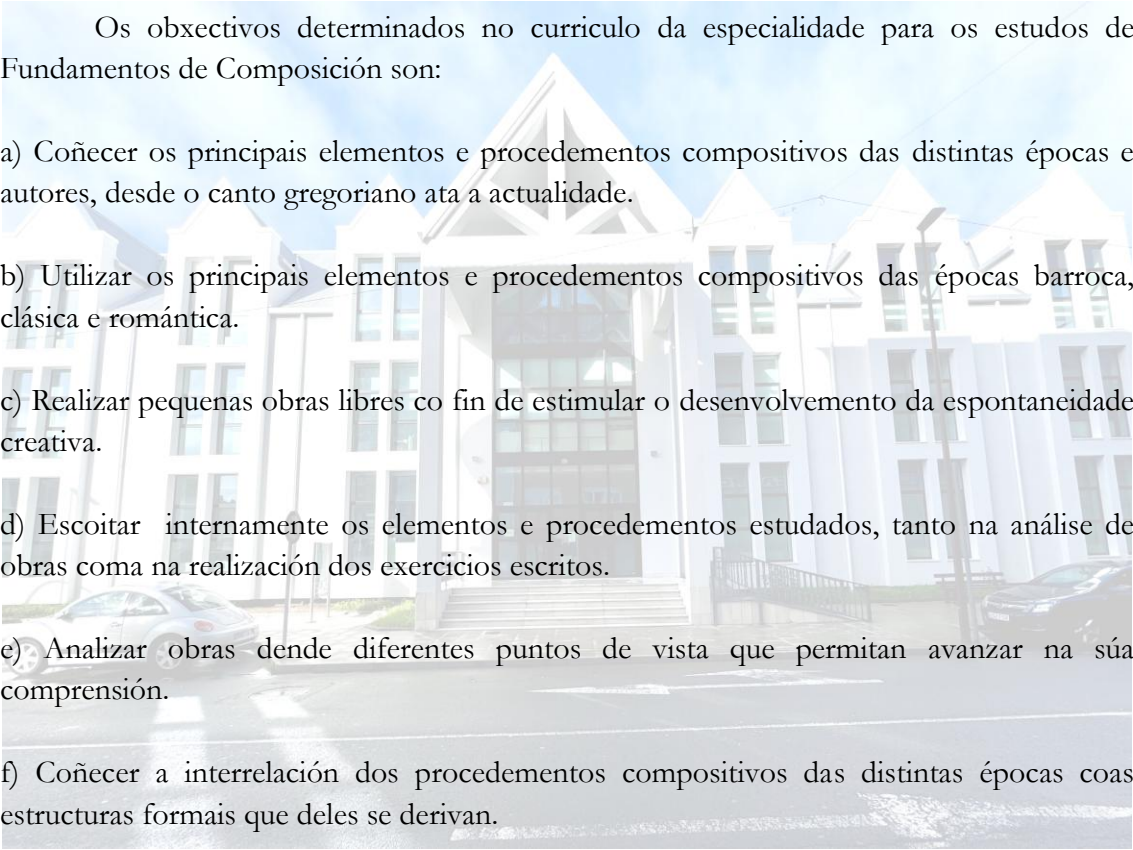
A análise será non só integrante e importante, senón fundamental na materia. Neste senso hai que destacar que non se ve razón algunha para que o coñecemento dos alumnos/as que cursan fundamentos de composición sexan, neste aspecto, distintos dos alumnos/as da materia de análise.

En canto á escritura recóllese neste curso a práctica do contrapunto, rigoroso ou libre, o cal desenvolve a capacidade para elaborar e superponer liñas melódicas equilibradas e interesantes, e permite abordar a realización de obras máis relacionadas coa realidade musical. Intentarase que esta tarefa non se converta nun crucigrama musical que o alumnado realiza sen preocuparse polo resultado sonoro. Polo tanto esta práctica terá como obxectivo esencial a realización de obras de música viva, en especial de motetes en estilo renacentista e obras de música vocal no estilo de Bach, o estudo do contrapunto invertible, o canon, e as distintas transformacións temáticas para abordar, ó final do mesmo, o estudo da invención. Ademais dunha práctica escolarística, realizaranse con predominio dunha realización instrumental dos traballos.

O alumnado experimenta, a través da súa práctica os procedementos dos estilos Barroco, Clásico e Romántico, por medio da composición de pequenas pezas ou fragmentos realizados nestes estilos, sendo a análise previa unha útil e necesaria ferramenta para o seu coñecemento teórico. Ademáis cultivarase, como xa se facía nos cursos de harmonía, a composición de obras libres, fundamental para desenvolver a creatividade do alumnado.

OBXETIVOS

Os obxectivos determinados no currículo da especialidade para os estudos de Fundamentos de Composición son:

-
- a) Coñecer os principais elementos e procedementos compositivos das distintas épocas e autores, desde o canto gregoriano ata a actualidade.
 - b) Utilizar os principais elementos e procedementos compositivos das épocas barroca, clásica e romántica.
 - c) Realizar pequenas obras libres co fin de estimular o desenvolvemento da espontaneidade creativa.
 - d) escoitar internamente os elementos e procedementos estudados, tanto na análise de obras coma na realización dos exercicios escritos.
 - e) Analizar obras dende diferentes puntos de vista que permitan avanzar na súa comprensión.
 - f) Coñecer a interrelación dos procedementos compositivos das distintas épocas coas estruturas formais que deles se derivan.
 - g) Identificar a través da audición os procedementos apresos.
 - h) Tocar nun instrumento polifónico a forma esquemática dos procedementos compositivos básicos estudados.

CONTIDOS

Os contidos dos estudos de Fundamentos de composición diferéncianse basicamente en dous apartados:

- **Análise**
- **Escritura**

Os contemplados no currículo son;

- Continuación do estudo e a práctica dos procedementos compositivos do sistema tonal.
- Práctica do contrapunto simple ou de especies, segundo proceda, a dúas, tres, e catro voces en combinacións clásicas.
- Práctica do coral *a capella* no estudo de J. S. Bach.
- Práctica do canon e da imitación.
- Práctica da forma libre: A Invención.
- Realización de traballos e composición de pequenas obras instrumentais nos estilos barroco, clásico e romántico.
- Realización de pequenas obras libres.
- Estudo analítico dos distintos elementos que configuran a linguaxe musical, a partir da análise de obras de distintos autores dende o canto Gregoriano ata a actualidade, e dende distintos puntos de vista analíticos.
- Práctica auditiva e instrumental dos elementos aprendidos que conduzan á súa interiorización.

CONTIDOS ESPECÍFICOS

Debido a que o itinerario de Fundamentos de Composición busca a preparación dos alumnos/as para abordar os estudos teóricos de ámbito superior todos estes contidos serán tratados ó longo dos tres trimestres empezando polo contrapunto riguroso, o estilo imitativo e o sistema clásico sempre atendendo a evolución do alumnado xa que as horas lectivas para acadar estes coñecementos son escasas, e debido a isto, será necesario optimizar as clases cunha gran flexibilidade atendendo á evolución do alumnado.

METODOLOXÍA

- Principios metodolóxicos da Programación Didáctica:

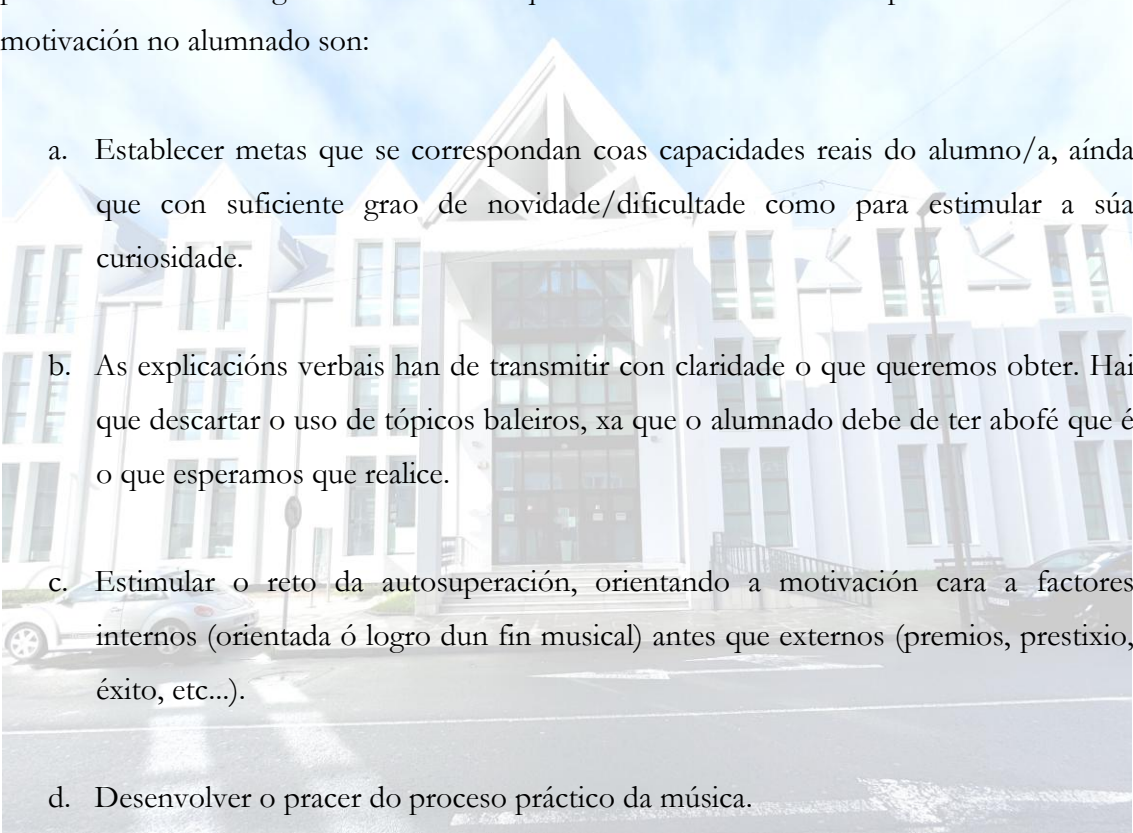
Os principios metodolóxicos que se recollen con carácter xeral nesta programación, serán aplicados en función de diversas variables como son: os obxectivos e contidos didácticos abordados en cada unidade, o tipo de actividade didáctica que se propicia, o tipo de alumnado co que se aplicarán, adaptándose sempre ás súas necesidades específicas, etc... A continuación coméntanse brevemente os principios metodolóxicos máis relevantes que se terán en conta no desenvolvemento da actividade docente. No momento de aplicar estas liñas metodolóxicas, teranse en conta os criterios para a atención á diversidade, xa que cada alumno/a vai necesitar unha orientación adecuada ás súas características.

Partir dos coñecementos previos.

O ensino ten que partir da realidade dos alumnos/as, dos seus coñecementos previos e o seu desenvolvemento evolutivo, segundo as etapas de maduración mental nas que se atopan. Disto depende o que non existan disfuncións nos procesos de ensino-aprendizaxe. Non é o profesorado, coa súa propia metodoloxía, senón o alumnado o que se sitúa no centro do programa educativo. É en función das súas necesidades e capacidades que se organiza todo o proceso de ensino-aprendizaxe. O modelo da tábula rasa aristotélica, segundo a cal o alumno/a carece de coñecementos e experiencia previos, e que é misión do profesorado o inculcárllelos, deu paso ós sistemas baseados na aprendizaxe significativa e progresiva. O control deste nivel previo do alumnado debe partir dunha avaliación inicial, pero é necesario facer un seguimento continuo destinado a determinar aqueles contidos que non foron consolidados, ou o fixeron incorrectamente. Deste xeito poderemos decidir que aspectos formativos debemos modificar ou reforzar.

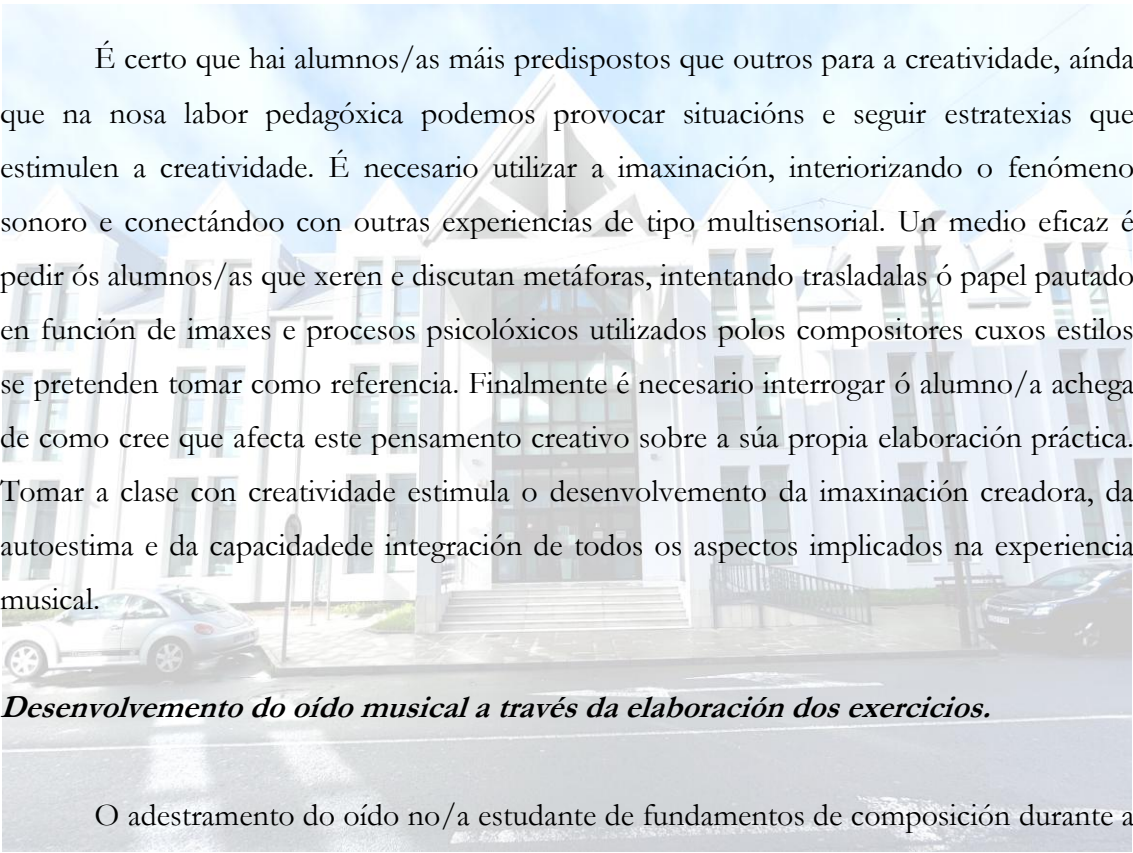
Favorecer a motivación do alumnado.

O reforzo da motivación considérase fundamental para obter o máximo nivel de implicación do alumno/a na súa aprendizaxe. A motivación é capaz de explicar cara a onde diriximos as nosas accións e a enerxía coa que nos empregamos na realización dunha actividade. Desexar facer algo, fai posible a súa aprendizaxe. Ó mesmo tempo, se logramos que a aprendizaxe resulte pracenteira, tamén redundará na eficacia desta aprendizaxe. Aínda que moitos dos factores que afectan ó grao de motivación dos alumnos/as son alleos á nosa capacidade de influencia, existen moitos outros de tipo intrínseco sobre os que si podemos intervir. Algúns dos factores que debemos ter en conta para desenvolver a motivación no alumnado son:

-
- a. Establecer metas que se correspondan coas capacidades reais do alumno/a, aínda que con suficiente grao de novidade/dificultade como para estimular a súa curiosidade.
 - b. As explicacións verbais han de transmitir con claridade o que queremos obter. Hai que descartar o uso de tópicos baleiros, xa que o alumnado debe de ter abofé que é o que esperamos que realice.
 - c. Estimular o reto da autosuperación, orientando a motivación cara a factores internos (orientada ó logro dun fin musical) antes que externos (premios, prestixio, éxito, etc..).
 - d. Desenvolver o pracer do proceso práctico da música.
 - e. Ofrecer frecuentemente información achega do que o alumnado realiza, utilizando reforzos positivos e negativos en función de cada situación.
 - f. escoitar, ofrecendo exemplos e modelos do que se pretende obter.
 - g. Axudar ó alumno/a a desenvolver imaxes estéticas.
 - h. Fomentar a participación nas clases.

Estimular a creatividade a través do ensino da materia.

Unha actitude creativa trata de atopar solucións concretas e eficaces a cada situación sen ter que acudir necesariamente a fórmulas compositivas recibidas e memorizadas de antemán. Como punto de partida habemos de evitar calquera tipo de dogmatización nas nosas explicacións e consignas verbais. No mundo da música, e en particular na composición, aínda que organizada sistemáticamente pola lóxica orde didáctica, as respostas non son únicas e a miúdo a opción menos convencional ou lóxica é a que mellor resultado dá.

É certo que hai alumnos/as máis predispostos que outros para a creatividade, aínda que na nosa labor pedagóxica podemos provocar situacións e seguir estratexias que estimulen a creatividade. É necesario utilizar a imaxinación, interiorizando o fenómeno sonoro e conectándoo con outras experiencias de tipo multisensorial. Un medio eficaz é pedir ós alumnos/as que xeren e discutan metáforas, intentando trasladalas ó papel pautado en función de imaxes e procesos psicolóxicos utilizados polos compositores cuxos estilos se pretenden tomar como referencia. Finalmente é necesario interrogar ó alumno/a achega de como cree que afecta este pensamento creativo sobre a súa propia elaboración práctica. Tomar a clase con creatividade estimula o desenvolvemento da imaxinación creadora, da autoestima e da capacidade de integración de todos os aspectos implicados na experiencia musical.

Desenvolvemento do oído musical a través da elaboración dos exercicios.

O adestramento do oído no/a estudante de fundamentos de composición durante a elaboración escrita dos seus exercicios non pode limitarse á corrección de fallos de elaboración, das chamadas “regulas”. A atención dirixirase ademais ó equilibrio formal, elaboración melódica e de tensións en función do período estético a imitar, a compensación dos ciclos funcionais, a creatividade nas diversas posibilidades de elaboración e, en definitiva, á conexión da expresión musical coa realización técnica.

Dende este momento hai que desenvolver unha escritura observadora e crítica, apoiada na responsabilidade, o esforzo e o afán de obter o máximo de si mesmo, como condicións fundamentais para o progreso na aprendizaxe.

- Débese fomentar a realización de aprendizaxes significativas por parte do propio alumnado, mediante un proceso de “aprender a aprender”, isto é, saber utilizar por sí mesmo os coñecementos apresos.

Débese propiciar o desenvolvemento dunha intensa actividade (cognitiva) por parte do alumnado, establecendo relacións entre o novo contido e os esquemas de coñecemento xa existentes, e ademáis, distinguindo entre o que é capaz de facer e aprender por si só, e o que é capaz de facer e aprender con axuda.

Conectar os elementos da técnica compositiva coa creatividade persoal.

A atención ós problemas e procedementos técnicos compositivos só pode entenderse separada da intención expresiva se se fai con fins de análises ou pola necesidade dun adestramento específico dalgún dos seus aspectos. É necesario integrar ambos extremos, transformando as simples accións mecánicas, o que se entende tradicionalmente por “reglas” en movementos significativos, en relación ao fin musical que se pretende conseguir. Deste xeito conseguirase unificar intencións e procedementos nunha unidade de acción que pode ser asumida como propia polo alumnado.

Estimular a actitude analítica para a comprensión global da obra musical.

A capacidade cognitiva do alumno de 5º e 6º de grao profesional permítelle o recoñecemento e análise por separado de cada un dos elementos básicos do fenómeno musical: sonoridade, harmonía, ritmo, etc... Dende este momento é necesario orientar o estudo dende unha actitude analítica, tratando de relacionar os diversos exercicios co fenómeno musical que encerran, de acordoao estilo que representan.

A actividade.

Un método activo caracterízase pola formulación inicial que **as cousas ensínanse facéndoas**. A actividade supón a posta en marcha dunha serie complexa de variables que, debido ó talante da materia, poden ser corporais, intelectuais, espirituais, afectivas, sociais e interpretativas. Xa que logo, e considerando a idade do alumnado, partiremos dos contidos procedimentais, incidindo nas actitudes, con vistas a que comprendan os conceptos impartidos.

A unidade de teoría e práctica.

A súa tradicional separación non facilita a fixación do aprendido no proceso de ensino-aprendizaxe. Para mesturar a práctica e a teoría a través da actividade, é necesario un principio de intervención educativa baseado na investigación persoal, por parte da docencia, e dos discentes de forma individual e grupal. No proceso de aprendizaxe, o alumnado deberá expresar as súas propias ideas, opinións e valoracións no marco dunha formulación analítica que obrigue a unha síntese e un debate aberto sobre elas, con vistas ó desenvolvemento da súa capacidade reflexiva, o sentido crítico e a capacidade analítica.

A interdisciplinariedade.

A relación con outras materias é máis que destacada, o cal dota á programación dun enfoque amplo, aproveitando os numerosos puntos de contacto co currículo das outras materias.

A globalización.

O ensino da composición é progresiva e os seus coñecementos acumulativos, polo que dalgunha forma todos se interrelacionan entre si. Os contidos e a organización das unidades didácticas foron elaboradas buscando a continuidade de cada unha delas sobre as anteriores. Esta visión globalizadora facilitará a súa aprendizaxe e maior aproveitamento.

O contorno socio cultural.

Tendo en conta os recursos didácticos que poida ofrecer, tales coma centros académicos (academias, conservatorios, escolas de música), agrupacións (bandas, orquestras, coros, rondallas, agrupacións de música tradicional e popular...), emisoras de radio e televisión, prensa, salas de concertos, etc...

Agrupamento dos alumnos/as.

Como queira que a ratio está marcada polo vixente currículo en 15 alumnos por aula nas materias teórico prácticas, os niveis de heteroxeneidade, ó contrario que sucede coas clases colectivas de instrumento, nos que interveñen factores de idade, niveis técnicos etc..., só veñen marcados pola disparidade de procedencia instrumental dos alumnos/as.

É convinte a organización de grupos heteroxéneos en función da súa pertenza a distintos instrumentos, o que pode ofrecer a oportunidade de traballar determinados contidos interdisciplinares, e poden permitir a creación de grupos de cámara determinados que interpreten as súas propias creacións harmónicas. Isto permite, ademáis, adecuar a programación e a metodoloxía ás súas necesidades.

Organización e planificación de tempos lectivos e espazos necesarios.

a) Tempos lectivos

O alumnado recibe, segundo o suscitado anteriormente unha clase de Fundamentos de Composición semanal de 60 minutos de duración.

b) Espazos necesarios

Para o desenvolvemento normal das clases non é necesario máis que o uso da aula na que se dispoña dun espazo adecuado, cun piano, pizarra pautada, equipo de música, proxector de opacos e ordenador.

No caso das actividades extra académicas, pode ser necesario o uso doutros espazos do centro, como a biblioteca, as aulas de audiovisuais ou de informática, polo que será necesario coordinar os horarios de utilización dos mesmos, co fin de que as actividades programadas poidan desenvolverse sen contratempos.

c) Recursos didácticos

O departamento didáctico seleccionará os recursos que considere convenientes para servir de apoio ó proceso de ensino-aprendizaxe que se desenvolve:

Na clase mediante: diversos tratados relacionados coa materia, partituras de obras de consulta, piano, recursos discográficos, revistas e publicacións ó efecto.

Fóra do aula: papel pautado, libro de consulta, exercicios facilitados polo profesor, piano, ordenador, internet e obras de consulta.

A avaliación

O Currículo de Profesional recolle os Criterios de Avaliación xunto a unha breve descrición dos mesmos, que non se reproducen aquí por falta de espazo, aínda que se relacionan no párrafo que vén a continuación. A definición duns criterios de avaliación responde á necesidade de describir aquilo do que debe ser capaz o alumno/a para demostrar que logrou un obxectivo.

A continuación procedeuse a relacionar devanditos criterios xerais cos contidos, o que nos ofrece a oportunidade de concretar devanditos criterios en factores ou criterios de avaliación máis precisos e específicos para o nivel no que se sitúa a programación. Deste xeito, teremos máis elementos de xuízo á hora de avaliar. Terá unha función orientadora e formativa (contribúe a mellorar os procesos de ensino e aprendizaxe). Haberá de ser motivadora, reflexiva, e analítica (autoavaliación) e non calificadora ou punitiva. Deberá referirse ós procesos (avaliación continua) a través duns indicadores preestablecidos, e non só ós resultados (avaliación final ou sumativa). Farase uso de diversos medios de avaliación como a autoavaliación, a coavaliación e a heteroavaliación.

Criterios de avaliación

Deben garantir unha avaliación sistemática (organizada conforme a un plan preconcebido e integral) e obxectiva (baseada na harmonía entre os resultados conseguidos e os obxectivos propostos).

Resumindo, podemos dicir que os criterios de avaliación que se seguirán neste curso divídense en:

1.- Escritura musical. Sobre baixo ou tiple ou dun esquema harmónico (dado ou propio). Contrapunto rigoroso, invertible e imitativo. Estudo das técnicas de imitación transformativa. Harmonización de corais a capella en o estilo de J.S.Bach. Realización de motetes en estilo renacentista. Composición de pequenas obras en distintos estilos e obras libre.

2.- Identificación auditiva dos elementos da forma a pequena e gran escala. Identificación de erros.

3.- Identificación analítica de elementos morfolóxicos e sintácticos e a forma a pequena e gran escala. Identificación de erros.

4.- Improvisación de tipo homofónico ou horizontal a partir de esquemas dados e en diversos estilos históricos.

5.- Interpretación ó piano dos exercicios realizados. A súa relación detallada sería a seguinte:

Métodos de avaliación

1) Realizar exercicios a partir de baixos e tiples dados. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de encadear adecuadamente os acordes, dominar a mecánica de organización harmónica, aplicar adecuadamente unha realización coidada dende o punto de vista musical.

2) Compoñer exercicios breves, a partir dun esquema harmónico dado ou propio. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de crear na súa integridade de pequenas pezas musicais a partir de indicacións harmónicas esquemáticas, comprender os diversos procedementos de funcionalidade harmónica en base ós cales desenvolver formulacións individuais, lograr habilidade para conseguir unha realización lóxica, coidada e interesante, prestando especial atención ás voces extremas.

3) Realizar exercicios de contrapunto rigoroso a 2, 3 e 4 voces nas combinacións clásicas. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de utilizar os coñecementos adquiridos realizando melodías interesantes seguindo a práctica renacentista.

4) Harmonizar corais a capella no estilo de J.S.Bach. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de realizar harmonizacións de melodías a catro voces utilizando os coñecementos adquiridos cunha harmonización equilibrada.

5) Realizar exercicios de contrapunto invertible. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de realizar melodías utilizando a técnica do contrapunto invertible.

6) Realizar cánons por movemento directo a 2 voces a todas as distancias interválicas e a 3 e 4 voces. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de dominar a técnica de escritura canónica.

7) Realizar cánons utilizando técnicas de imitación transformativa. Movemento contrario, retrógrado, aumentación e diminución. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de dominar a escritura canónica na súa forma máis complexa orixinando unha forma global coherente e proporcionada.

8) Realizar invencións dentro do estilo de J. S. Bach. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de dominar a escritura instrumental en pequenas obras de forma esquemática obtendo o máximo aproveitamento das posibilidades de desenvolvemento dun único motivo xerador.

9) Realizar traballos e componer pequenas obras instrumentais (ou fragmentos) nos estilos barroco, clásico e romántico. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de componer pequenas obras e comprender os mecanismos de escritura destas épocas.

10) Compoñer pequenas obras libres. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de desenvolver a súa espontaneidade creativa e ir resolvendo os problemas que se vaian suscitando na súa realización.

11) Identificar mediante a análise de obras os principais elementos e procedementos das distintas épocas da linguaxe musical occidental. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de recoñecer os distintos elementos estudados e comprender dende o punto de vista do estilo considerado sincrónica e diacrónicamente.

12) Identificar mediante a análise de obras das distintas épocas da música occidental os elementos e procedementos que configuran a forma a pequena escala. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de recoñecer os procedementos sintácticos así como a súa capacidade para valorar o papel funcional de devanditos procedementos.

13) Identificar mediante a análise de obras das distintas épocas da música occidental os elementos e procedementos que configuran a forma a pequena escala. Con este criterio preténdese comprobar que o alumnado é capaz de recoñecer os criterios seguidos polo autor na elaboración global da obra.

14) Identificar auditivamente os elementos e procedementos que configuran a forma a pequena escala. Con este criterio preténdese comprobar que o alumno/a é capaz de progresar na súa capacidade auditiva.

15) Identificar auditivamente os elementos e procedementos que configuran a forma a gran escala. Con este criterio preténdese comprobar que o alumno/a é capaz de progresar no recoñecemento dos criterios seguidos polo autor na elaboración global da obra.

16) Improvisar en un instrumento polifónico, a partir de esquemas propostos, fragmentos baseados nos procedementos das distintas épocas e estilos. Con este criterio preténdese comprobar que o alumno/a é capaz de improvisar os procedementos estudados, así como o seu grao de interiorización.

17) Improvisar nun instrumento polifónico, a partir de esquemas propostos, fragmentos baseados nos procedementos das distintas épocas e estilos que inclúan nasúa realización. Con este criterio preténdese comprobar que o alumno/a é capaz de improvisar os procedementos estudados, así como o seu grao de interiorización.

18) Tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados. Con este criterio preténdese comprobar que o alumno/a é capaz de utilizar como apoio un instrumento polifónico durante os seus estudos.

19) Identificar auditivamente diversos erros en exercicios preparados con esta finalidade e proponer solucións. Con este criterio preténdese comprobar que o alumno/a é capaz de detectar mediante a audición os posibles defectos de realización ou de estilo que poidan aparecer nun fragmento de música, así como a súa capacidade para propoñer alternativas adecuadas.

20) Identificar mediante a análises diversas erros en exercicios preparados con esta finalidade e propor solucións. Con este criterio preténdese comprobar que o alumno/a é capaz de detectar mediante a análise os posibles defectos de realización ou de estilo que poidan aparecer nun fragmento de música, así como a súa capacidade para propoñer alternativas adecuadas.

Instrumentos de avaliación.

Os instrumentos a empregar para avaliar vanse a programar para cada trimestre cursado, consistindo en varios tipos de probas:

Observación continua: Corrección en clase, anotacións no caderno de clase e a verbalización. Esta última permite saber o que o alumnado pensa e sabe a través das súas preguntas e intervencións en clase, de postas en común e debates ou entrevistas persoais. A nota media final de claseacharase realizando a media das notas tomadas polo profesorado durante as clases, seguindo o seguinte baremo:

Escritura musical: 40% da nota

Identificación auditiva: 15% da nota

Identificación analítica: 30% da nota

Interpretación ao piano: 15% da nota.

Probas específicas.

En tres casos o alumno/a deberá realizar unha proba escrita:

- ❖ no caso de que anota media do alumnado nunha avaliación sexa inferior a un **5**;
- ❖ no caso de que o profesorado o considere necesario para coñecer con detalle o nivel de cumprimento dos obxectivos por parte dese alumno/a, debido ás faltas de asistencia do mesmo/a;
- ❖ no caso de que o alumno/a pense que a nota media de clase é inferior á que merecería e desexa melloralas (neste caso o exame pode demostrar así mesmo que este é menor, e polo tanto baixar a nota).

Realización: Para esta proba reservarase un día lectivo (normalmente o día de clase anterior á avaliación), no horario normal de clase (se fóra necesario ampliárase este tempo). Estas probas estarán integradas con normalidade dentro da actividade educativa e poderán ser abertas ou pechadas (tipo test).

Contidos: Poderán incluír distintos tipos de probas relacionadas cos principais criterios de avaliación:

- ❖ Realización dun traballo escrito seguindo as pautas indicadas no enunciado;
- ❖ Realización dunha proba de carácter auditivo adecuada ao nivel dos contidos;
- ❖ Interpretación ao piano de traballo harmónico de nivel adecuado aos contidos en varias tonalidades;
- ❖ Análise dunha obra ou fragmento musical.

Mínimos esixibles para aprobar o curso.

Para que un alumno/a poida promocionar, a nota final debe ser polo menos igual ou superior a **5**. En caso contrario deberá realizar unha proba escrita similar á detallada máis arriba para cada avaliación.

a) Os mínimos esixibles na parte de análise coincide coa materia de análise.

b) Respecto de a parte escrita deberá conseguir un mínimo de coñecementos e destrezas que se poden resumir como seguen:

Teoría. Coñecemento teórico de todos os elementos melódicos, harmónicos, formais a pequena e gran escala que forman parte dos contidos dese curso e capacidade de empregalos nos seus exercicios escritos cun mínimo de erros.

Audición. Capacidade de recoñecer os distintos elementos estudados nese curso. Composición ó Piano e improvisación. Unha mínima capacidade de realización ó piano.

Análise. Ser capaz de comprender os recursos harmónicos, temáticos, instrumentais, etc..., mediante os que se estrutura unha obra musical do período barroco, clásico e romántico.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Se o alumno/a debe realizar a proba a final de curso, (para iso realizaranse, como xa quedou indicado anteriormente, ós alumnos/as cuxa nota da terceira avaliación non supere o **5** esta puntuarase respecto dos seguintes criterios: contrapunto severo de 5 especies a 2 voces e harmonización dunha coral no estilo de J.S.Bach. Un contrapunto invertible e/ou imitativo e un exercicio de composición dos realizados no curso sobre un tema proposto.

Identificación auditiva: audicions de pequenos fragmentos ou obras, interpretación ó piano e improvisación. Para rematar debe ser capaz de utilizar os seus coñecementos, sobre un instrumento polifónico, neste caso o piano. Tratarase de ler os traballos que escriba e de improvisar utilizando os elementos apresos. Tamén se poderán proponer exercicios de improvisación. Valorarase a rapidez e corrección na súa realización, valorándose cunha nota de **1 a 10**.

Os resultados de esas probas sumaranse para obter a nota do exame seguindo este baremo:

- **Escritura musical 60%**
- **Identificación auditiva 20%**
- **Interpretación ao piano e improvisación 20%**

O resultado fará media coa nota obtida no apartado da parte de análise.

Os criterios de recuperación de alumnos/as con materias pendentes:

- Un exame de recuperación que se determinará no seu momento.
- Asistir a clase de forma habitual.
- Realizar os exames trimestrais.

Bibliografía, materiais, e recursos didácticos.

Harmonía, Da Motte, Diether.- Harmonía.- Labor

Piston, Walter.- Harmonía.- Labor.

Schönberg, Arnold.- Harmonía.- Real Musical.

Schönberg, Arnold.- Funcións estruturales da harmonía.-Labor.

Reti, Rudolph.- Tonalidad, atonalidad, pantonalidad.- Rialp.()

Zamacois, Joaquín.- Tratado de harmonía (3V).-Labor*.()

Contrapunto.

ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS

Non esta previsto a celebración de actividades extraescolares e complementarias.

Programación de Itinerario de Composición fundamentos de composición.

Os contidos desta programación estarán estruturados en trimestres da seguinte maneira:

PRIMEIRA AVALIACIÓN

- U.D. Nº 1 Práctica do contrapunto simple ou de especies a dúas, tres, e catro voces en combinacións clásicas.
- U. D. Nº 2 Práctica do canon.
- U. D. Nº 3 Práctica do coral a capella no estudo de J. S. Bach.
- U. D. Nº 4 Práctica da imitación.

SEGUNDA AVALIACIÓN

- U. D. Nº 5 Práctica da forma libre: A Invención.
- U. D. Nº 6 Realización de traballos e composición de pequenas obras instrumentais en estilo Barroco.
- U. D. Nº 7 Realización de traballos e composición de pequenas obras instrumentais en estilo Clásico.
- U. D. Nº 8 Realización de traballos e composición de pequenas obras instrumentais en estilo Romántico.

TERCEIRA AVALIACIÓN

- U. D. Nº 9. Realización de pequenas obras libres.
- Estudo analítico dos distintos elementos que configuran a linguaxe musical Barroca.
- U. D. Nº 11 Estudo analítico dos distintos elementos que configuran a linguaxe musical Clásica.
- U. D. Nº 12 Estudo analítico dos distintos elementos que configuran a linguaxe musical Romántica.

